

Petra Neomillnerová - Amélie a tma

Černá kočka se plíží travou, pak se vymrští do vzduchu, sekne tlapkou, přihrábne si rejska a pyšně ho vezme do tlamy. Je po všem. Ještě chvíli čekám, jestli ho náhodou zase nepustí, jestli se myš zase nerozběhne, jestli se hra nebude opakovat, ale v hloubi duše vím, že ne. Takové věci se nestávají.

Amélie

„Mami, Nita chytila myš.“

„Mimimimimi, momomomomo, áááááááááááááááá,“ přiběhla jsem domů a máma právě začala s rozezpíváním. Její hlas plní dům.

„Mami...“

„Copak je, miláčku?“

Nemá ráda, když ji takhle vyruším, i když už nezpívá v opeře jako kdysi.

„Nita chytila myš.“

Vlastně ani nevím, proč mi to připadá tak důležité, náš dům je koček plný a tady, u řeky, je rejsků spousta.

Klapne víko od klavíru a máma se objeví ve dveřích. Je krásná, vlasy se jí lesknou jako černé hedvábí, a když si je češe, sahají až pod pás. Má tmavé obočí a dolíčky ve tvářích, to když se směje. Teď se ale nesměje.

„Amélie, copak nevidíš, že pracuju?“

„Promiň, mami,“ omluvím se a zvednu do náruče Nitu, která za mnou vklouzla do pokoje. Ve skutečnosti máma nepracuje, dávno už nezpívala nikde venku.

„Chceš, abych ti něco zazpívala?“

„Jistě,“ snažím se usmívat tak, aby nepoznala, že mě to zas tak moc nebaví.

„Ariadnu?“ Přikývnu. Vlastně mě už opera vůbec nebaví, ale to mámě nemůžu říct. Mrzelo by ji to, nikdo kromě mě a koček ji neposlouchá.

Lasciate mi morire,

Lasciate mi morire.

E che volete voi

che mi conforte...

Naskočí mi husí kůže. Nemám ráda, když máma zpívá o smrti, vždycky se mi chce brečet.

Lasciate mi morire.

Nechte mě umřít,

nechte mě umřít,

co by mě

mohlo potěšit...

Nechte mě umřít.

Máma skončí, nadechne se a já zatleskám. Ukloní se mi zrovna, jako kdyby stála na pódiu, a já se jí ukloním taky. To se mi líbí.

„Mama, můžu se projet na kole?“

Když ji oslovuju italsky, to se zas líbí jí. Možná jí to připomíná mého tátu, byl to prý hrabě. Nepamatuju si na něj, ale máma tvrdí, že nás měl moc rád.

„Na kole? Kam chceš jet?“

„K Malé říčce.“ Nemusí se mě ptát, jezdím tam vždycky.

„Přes řeku?“ Hrozně se o mě bojí, ještě pořád.

„Už tam dávno není přívoz, mami.“

„Buď opatrná!“

„Vezmu si s sebou Nitu.“

Máma se unaveně usměje a sáhne po tarotových kartách, položených na klavíru. Já jdu pro proutěný košík, abych do něj naložila kočku. Pak vytláčím kolo z kůlny, otevřu branku zarostlou psím vínem, pohladím Nitu a vyjedu.

Jezdit na mém kole není vůbec snadné. Je velké, těžké a černé, na lávku k Trojskému ostrovu ho musím vytlačit. Kdysi tu byl přívoz a převozník s kníry, jenže teď je tu most, který se houpe. Párkrát zkusmo zapéruju kolena, ale vážím málo, nezhoupne se, jen Nita se vrtí v košíku. V půlce mostu na kolo nasednu a jedu dolů, vítr mi nadouvá sukni i spodničku. Je nepohodlná, stejně jako kolo. Chtěla bych barevné, takové, jaká vídám u holek, které jezdí kolem našeho domu, ale máma říká, že to není možné. Prý mám pěkné kolo a krásné šaty. Povzdychnu si. I šaty jsou černé, se spoustou knoflíčků. K ježdění na kole se moc nehodí. U světlé nové haly zabočím dolů k řece. Ze stájí ke mně doléhá frkání koní, někdy se na ně chodím dívat. Na řeku taky. Sednu si do písku, na klín si vezmu Nitu a dívám se, jak voda skáče po kamenech. Je tu mělko, ale není tomu tak vždycky. Nejspíš bych neměla mít Vltavu ráda, ale mně nevadí, i když nám skoro vzala dům.

Když dojedu k Malé říčce, zjistím, že tu nejsem sama. Většinou tady nikdo není, ne touhle dobou, a já si můžu házet žabky a stavět z kamenů věže. Když je teplo, vyhrnu si sukni a vlezu do vody, ale to mámě nesmím říct. Teď tu ovšem někdo je, holka asi v mém věku, má taky kolo, barevné, zato nemá kočku. Zůstanu stát ve stínu vrby a čekám, až se zvedne. Děti obvykle po půlnoci k vodě nechodí, pokud na tom nejsou jako já, ale tahle nevypadá, že by chtěla odejít. Brečí. Povzdychnu si. Jestli neodjede, budu muset odjet já. Copak mě nemůžou nechat si pohrát aspoň v noci? Oni na to mají celý den. Zamračím se a Nita, která mi až doteď hověla v náručí, toho má právě dost. Vytrhne se mi a jako černý stín se žene kamsi do rákosí.

„Nito!“ vykřiknu uraženě a holka sebou polekaně trhne. Otočí se a zůstane stát jako zkamenělá.

Ne že bych byla ošklivá, to ne. Po mámě mám dlouhé černé vlasy, učesané do copů s mašlemi, a i když se možná moje šaty na kolo moc nehodí, jsou z hedvábí. Po pravdě, určitě jsem hezčí než ta ubrečená holka, ale i tak vím, proč na mě zírá. Duchů ještě nejspíš moc neviděla.

„Neboj se.“

Otevře naprázdno pusy, zas ji zavře a já mám strach, že teď zaječí.

„Jen mi utekla Nita, moje kočka,“ vysvětluju dál. „Máš hezké kolo.“

Teď. Vyjekla, ale zase zmlkla, jako by jí na křik nezbývaly síly.

„Kolo?“ zeptá se zmateně.

„Ano, kolo. Líbí se mi, jak je barevné. Mimochodem, jmenuju se Amélie,“ představím se a napřáhnu k ní ruku.

Maminka vždycky trvala na tom, abych se chovala způsobně:

„Amy,“ kladla mi na srdce, „ať už si lidé kolem tebe myslí cokoli, když se budeš chovat, jak se patří, sebereš jim vítr z plachet.“ Ne vždycky to funguje, ale teď už stejně skoro nikoho nepotkávám.

„Markéta,“ odpoví ta holka, ale ruku mi nepodá.

„Je noc,“ řeknu, spíš jen abych něco řekla, „to tu obvykle nikdo není.“

„Ty tu jsi,“ namítne Markéta logicky.

„Já sem nemůžu ve dne.“ Seberu ze země kámen a položím ho na vrchol věže, kterou jsem tu navršila včera.

„Co se ti stalo?“

Markéta to nijak neupřesní, ale já vím, na co se ptá. Zvednu si ruku před oči a skrz prsty se na ni podívám.

„Utopila jsem se,“ řeknu. „Při povodni. I máma se utopila, i všechny naše kočky.“

„Ona je taky duch?“ ukáže na Nitu a ušklíbne se.

Rozesměju se. „Ne, Nita je živá.“

„Taky se chci utopit,“ řekne Markéta a já se zatetelím radostí.

„Utop se, budeš bydlet u nás, budeme si hrát,“ zatleskám, ale pak zavrtím hlavou. Spousta lidí se utopila ve Vltavě, ale nikdo se k nám nenastěhoval.

„I když, ono není jisté, jestli bys pak mohla k nám,“ posmutním. „Raděj se netop, je to...“

„Jaký?“

Nevěří mi, vím to, myslí si, že si vymyslím. Taky bych nevěřila, před tím.

Pokrčím rameny. „Nejdřív máš strach a voláš mámu a potom, potom je to najednou, jako když usneš pod studenou peřinou. Už se nezahřeješ.“

Nita se mi otírá o nohy.

„Jsi divná,“ řekne, ale neobrábí se k odchodu.

Mlčím.

„Já se s mámou pohádala.“

„A s otcem?“ Vyslovím to, jako bych mluvila cizí řečí.

„Ten s námi nebydlí.“

„Taky se nestačili vzít?“ zeptám se účastně. Máma o tom často mluví, o tom, že se nestihli vzít, než jsem se narodila, a vlastně ani potom ne. Pamatuju si velké kytice, které máma vždycky přivezla kočárem, po tom, co nebyla večer doma a mě hlídala hospodyně. Dostávala je v divadle, prý od mého táty.

„Vzali se, ale už se rozvedli. Teď máma s někým chodí, ale... no, zřejmě to ještě není tak vážné, aby mi ho představila. Chápeš?“

Zavrtím hlavou. Nechápu. „Kam s ním chodí?“

„Tak,“ pokrčí Markéta rameny, „třeba do kina. Nebo jedou na víkend a já jsem u táty, nebo... Nechce mě nechat zapsat na zpěv,“ postěžuje si.

„Na zpěv? Mimimimimi, momomomomo, áááááááááááááááá,“ začnu, „měsíčku na nebi hlubokém, světlo tvé daleko vidí...“

„Co to je?“

„Rusalka, Dvořák.“

„Tak to jsem zrovna nemyslela.“

„Škoda,“ povzdychnu si, „tohle by tě mohla naučit moje máma.“

„Tvoje máma umí zpívat?“

„Je to operní zpěvačka.“

„Počkej, říkalas, že je duch.“

„Tak duch operní zpěvačky... každopádně zpívat umí.“

„Ty taky.“

Usměju se. Málokdy mi polichotí někdo cizí.

„A jsi moc hezká,“ dodá Markéta, „jako z nějakého filmu.“

„Moje maminka je taky jako z filmu,“ pochlubím se. „A jak chceš zpívat?“

„No,“ zamyslí se Markéta, „třeba jako Amy Winehouse. Neznáš ji? Nedávno umřela.“

„Neznám všechny, co umřeli,“ usklíbnu se. „Umíš od ní něco zazpívat?“

Markéta zavrtí hlavou, ale pak prohrábne batoh a vytáhne malou krabičku, ze které cosi visí.

„Co to je?“

„Empétrojka. Poslechni si.“

Dá si jeden konec provázku k uchu. Napodobím ji a pak uslyším hudbu a zajímavý, přerývaný hlas. Zní to smutně, usoudím.

„Uměla bys zazpívat tohle?“

V Markétiných očích vidím něco, co by možná mohl být obdiv. Ten jazyk mi nic neříká, ale zkusím takhle odzlykat máminu Ariadnu.

„Skoro...“

„Skoro,“ souhlasím. „Nebude o tebe mít tvoje maminka strach?“ napadlo mě.

„Bude,“ zní to pomstychtivě.

„Nemáš ji ráda?“

Markéta mlčí, vlastně mi ani nemusí odpovídat. Taky se někdy na mámu zlobím, ale já nemám za kým utéct.

„Pojedu kus s tebou,“ nabídnu jí. Obvykle tak daleko nejezdím, je tam moc světla, ale teď je to něco jiného.

„To budeš hodná. Kdybychom potkaly úchyláka...“

„Úchyláka?“

„Jo, chlapa, co by nás třeba zabil.“

„Mně by zabil jen těžko,“ namítnu.

Markéta se na mě zašklebí. „No, a proto je dobře, že se mnou jedeš. Víš,“ obrátí se ke mně ještě, „je možné, že se mi jen zdáš, že se třeba probudím doma v posteli a...“

„Nezdám se ti,“ nakloním se k říčce a cáknu na ni. „A kdyby ses chtěla naučit zpívat, vezmu tě domů.“

„Já už se nechci utopit,“ namítnu Markéta.

„Vzala bych tě domů i tak.“

Markéta

Máma samo sebou zuřila, že jsem přišla domů tak pozdě. Obvolala snad půlku školy a zadělala mi tím pádem na pěknou ostudu. Já mám ale stejně pořád plnou hlavu té divné holky a po pravdě řečeno, myslím si, že jsem pěkně nalítla. Duch? Možná nelhala a její máma je fakt zpěvačka a Amélie má nejspíš spoustu času na to, aby se maškařila do ulítlých šatů jak z Addamsovy rodiny. Poleje mě horko. Doufám, že to neviděl ještě někdo jiný. Možná bych opravdu neměla chodit v noci ven, když skočím i na takovou pitomost.

(...) Slíbila jsem mámě, že budu doma, ale nedá mi to a k Malé říčce zamířím rovnou ze školy. Je podzim, kolem leží barevné listí a v náhonu se koupe labrador. Vůbec to tu nevypadá strašidelně, ale na vrcholu věže, navršené z kamení, je pořád bílý oblázek, který tam Amélie položila, a ve vysoké trávě pod vrbou je ještě vidět obrys jejího kola. Nezdála se mi, možná tady opravdu někde bydlí. Nejhorší na tom všem je, že to nemůžu nikomu říct. Začít vyprávět, že jsem v noci ve Stromovce potkala ducha, poklepou si všichni na hlavu a já už mám takhle problémů dost. Smáli by se mi, stejně, jako se smáli, když jsem do školy přinesla sbírku básní. Téhle Amélii by se třeba líbily, vypadá jako někdo, koho by mohly zajímat. Nejraději bych tu zůstala do tmy a počkala, ale to nemůžu, máma se vrátí z práce, a kdyby mě nenašla doma, tak mě přednáška o vztazích v rodině opravdu nemine.

Povzdychnu si, cvrnknu do bílého oblázku, a když spadne, dostanu nápad. Ze sešitu vytrhnu papír a nadrápu na něj vzkaz.

„Amélie, chtěla bych se znova sejít, jak tě najdu?“

Pobořím věž, z kamenů udělám hnízdo a do něj vložím lístek, který starostlivě přikryju dalším kamenem. Snad ho psi nesežerou, přeju si, když klušu domů. Musím ještě koupit špagety, ty totiž máma vaří nejčastěji.

Amélie

(...) Máma mě houpá na klíně. Takhle mě uspávala, když jsem byla malá a já se zastydím. Neměla bych jí lhát, když máme jen jedna druhou. Objímám ji, má hladkou chladivou kůži, položím si její dlaň na čelo.

„Mamá?“ „Copak, miláčku?“ „Já... u říčky jsem někoho potkala.“

Ruka, která mě jemně hladila po čele, se zastaví. „Koho?“

„Markétu...“

„Markétu?“

„Jednu dívku...“ Kdybych řekla holku, maminka by se zlobila, nemá ráda, když takhle mluvím.

„Amélie, víš, že to není rozumné. Málo se ti věnuju, že? Večer si natrháme kytky na věnečky, chceš?“

„Mami...“ povzdechnu si, „ráda si budu plést věnečky, ale... já jsem s ní mluvila.“

- 1) Kdy a kde se děj odehrává?
- 2) Proč byla Markéta u Malé říčky?
- 3) Koho potkala? Jak byla dívka oblečená?
- 4) Co se Amélii a její mamince stalo?
- 5) Čím je maminka výjimečná?
- 6) Bude chtít Markéta stále uskutečnit svůj plán? Proč?
- 7) Je normální, aby lidé potkávali duchy? Aby je viděli a mluvili s nimi?
- 8) Proč se to děje Markétě? A proč Amélii?
- 9) Jak poznáš, že děj je vyprávěn pohledem Markéty, nebo Amélie?
- 10) Jak bude příběh pokračovat? Čím si navzájem pomůžou?

Řešení:

- 1) Začíná o půlnoci, na podzim, ve Stromovce, u Trojského ostrova na Vltavě (Praha)
- 2) Chtěla se utopit
- 3) Potkala ducha stejně staré dívky a živou kočku; dívka byla v černém, ve staromódních šatech jak z filmu o Addamsově rodině
- 4) Utopily se roku 1890 při povodni, Vltava se vylila z břehů a zaplavila jim dům
- 5) Maminka byla slavná operní zpěvačka
- 6) Ne, dojde jí, že je to hloupost
- 7) Ne, je to daleko méně časté, než o tom lidé vypráví; když už ducha vidí, nemluví s ním
- 8) Amélie je opuštěná, stýská se jí po vrstevnících, po činnosti; Markéta je smutná, hádá se s maminkou, tatínek od nich odešel, mají málo peněz, nemůže chodit na zpěv...
- 9) Jednak je kapitola nadepsaná jménem, jednak je to označeno graficky (tučné písmo)
- 10) Děvčata si vzájemně pomůžou – Améliina matka začne učit Markétu zpívat, Markétina matka pomůže vyřešit majetkové záležitosti s domem, Markéta přijme svou odlišnost (např. má sbírku básní) – uvědomí si svou hodnotu, nebudou už osamělé...